

Kommunebilde for Snåase - Snåsa kommune 2020

Et grunnlag for dialog mellom Snåase - Snåsa kommune og Fylkesmannen i Trøndelag

1 Innledning

Fylkesmannen i Trøndelag søker kunnskapsbasert dialog med kommunene i fylket. Derfor legger *kommunestatistikken* og *kommunebildene*, sammen med *Fylkesmannens kommunebesøk*, viktige premisser for dialogen. *Kommunebildene* gjengir embetets «bilde» og inntrykk av kommunen, både av kommunen som helhet og av enkelttjenester og forvaltningsområder.

Kommunebildene utarbeides i forbindelse med *Fylkesmannens kommunebesøk* og danner grunnlaget for dialogen i disse møtene. Bildene kan bli justert i etterkant av besøket, basert på dialogen med kommunen. Etter besøkene publiseres bildene på Fylkesmannens nettside.

Etter denne innledningen, presenteres et utvalg av faktabasert informasjon om den aktuelle kommunens geografi, befolkning, bo- og arbeidsmarked og den kommunale organisasjonen i kapittel 2. Kapittel 3 gjengir Fylkesmannens hovedbilde av den aktuelle kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder. Dette er blant annet basert på analyser, statistikk, utførte tilsyn, eventuelle klagesaker og dialog med kommunen. Dette omfatter også en oppsummering av trafikklysvurderingene i kapittel 4 samt en liste med tema Fylkesmannen ønsker dialog om under *Fylkesmannens kommunebesøk*.

Kapittel 4 har følgende gjennomgående innhold og struktur for de underordnede delkapitlene:

- **Fokusområder** – angir med utgangspunkt i statlige forventninger, politikk og Fylkesmannens kjennskap til kommunen, hvilke områder som Fylkesmannen i et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil legge særlig vekt på i dialogen om de enkelte tjeneste- og forvaltningsområdene i kommunen.
- **Sentrale nøkkeltall** – gjengir særlig relevant statistikk som gir et overordnet bilde av tjeneste- eller forvaltningsområdet sett opp mot fokusområdene eller området som helhet. Med mindre annet er oppgitt i fotnote er nøkkeltallene hentet fra SSB. Utfyllende statistikk for de ulike områdene finnes i Kommunestatistikken.
- **Fylkesmannens bilde av området** – gjengir Fylkesmannens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet for kommunen som organisasjon sett opp mot fokusområdene, herunder:

	Vesentlig informasjon for helhetsbildet
	Styrker og muligheter
	Svakheter, utfordringer og sårbarhet
	Framtidsperspektivet – utfordringsbildet og handlingsrom
 Farge	Det benyttes trafikklys for å visualisere Fylkesmannens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet som helhet. Trafikklysene gjengir vår vurdering med tanke på kvalitet, sårbarhet og bærekraft per dags dato, og i hvilken grad det er indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Vurderingen gjengis med fargene rød , gul og grønn for hhv. svak , middels eller god . Sammen med trafikklyset gis det en kort tekstlig oppsummering og begrunnelse for trafikklysvurderingen.

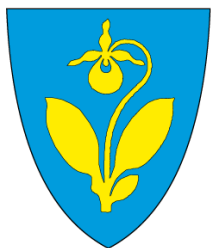
- **Sentrale tema** – tema/forhold som det vil være særlig aktuelt å følge opp i den sektorvise dialogen mellom kommunen og Fylkesmannen eller i kommunens eget utviklingsarbeid. *Det legges ikke opp til en omfattende dialog om de enkelte oppfølgingspunktene i kapitel 4 under Fylkesmannens kommunebesøk.*

Innhold

1	Innledning.....	1
2	Kort om kommunen	3
2.1	Befolkning.....	3
2.2	Bo- og arbeidsmarked	4
3	Fylkesmannens hovedbilde av kommunen.....	5
4	Fylkesmannens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder	8
4.1	Kommunal planlegging	8
4.2	Kommunal økonomi	9
4.3	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	10
4.4	Folkehelse	11
4.5	Omsorgstjenestene	12
4.6	Kommunehelsetjenesten	13
4.7	Sosialtjenesten	14
4.8	Bosetting, kvalifisering og integrering	15
4.9	Barnehage	16
4.10	Grunnskole	17
4.11	Barnevern – Indre Namdal barneverntjeneste	18
4.12	Klima og miljø.....	19
4.13	Landbruk.....	20
4.14	Reindrift	21

Snåase - Snåsa kommune sitt kommunevåpen består av en marisko i gull mot en blå bakgrunn. Marisko er også Snåsas kommuneblomst og vokser over hele kommunen.

2 Kort om kommunen

Snåase - Snåsa kommune¹ ligger på begge sider av den nordre del av Snåsavatnet og med vide skog- og fjellstrekninger. Den har et landareal på 2 150 km² og omkring 1/3 av arealet ligger høyere enn 600 moh. Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark ligger for en stor del i kommunen.

Hovedtyngden av bosetningen ligger på sør- og østsiden av Snåsavatnet, hvor det er relativt flatt og god jord. Administrasjonssenteret Snåsa ligger ved nordøstenden av vatnet. Mot slutten av 1800-tallet hørte Snåsa til Inderøen fogderi i Nordre Trondhjems amt. Folketallet har stort sett vist tilbakegang siden 1950. Snåsa er et kjerneområde for sørsamisk bosetting, språk og kultur. Fra 2008 har kommunen vært del av forvaltningsområdet for samiske språk, og dermed offisielt tospråklig.

Jord- og skogbruk er hovednæringene i Snåsa med betydelig korndyrking og storfehold. Det holdes også en del sau og høns. I snauffjellet er det store vidder som brukes til reinbeiter. Snåsa er en av de største skogbrukskommunene i fylket. Det drives også mye jakt og fiske. Kommunen har noe industri, hovedsakelig trevare- og næringsmiddelindustri, samt stein- og torvindustri.

Snåase - Snåsa kommune

Ordfører: Arnt Einar Bardal (Sp)

Varaordfører: Rolf Sturla Velde (SV)

Politisk organisering: Formannskap og 2 hovedutvalg

Kommunestyret: 17 representanter: 6 Ap, 1 H, 8 Sp og 2 SV

Valgdeltakelse: 75,8 % (kommunestyrevalget i 2019)

Kommunedirektør/ Rådmann: Roy-Bjarne Hemmingsen

Administrativ organisering: 3-nivå modell med rådmann og 3 kommunalsjefer

Struktur: Snåsa kommunestyre fattet i 2016 vedtak om at de ville bestå som egen kommune.

Interkommunalt samarbeid: Snåsa kommune deltar i 37 kommunesamarbeid i ulike juridiske former og størrelser, men i flere med kun Steinkjer og Inderøy. Kommunen er med i Midt-Trøndelag regionråd.

2.1 Befolkning

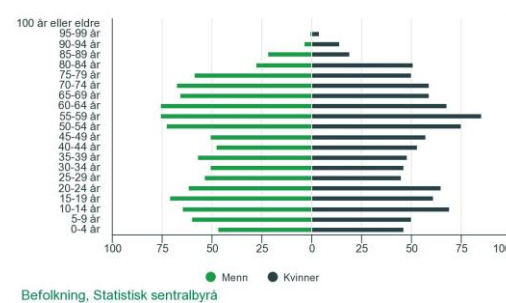
Ved inngangen til 2020 var det registrert 2 063 innbyggere i kommunen. Dette var en nedgang på 37 innbyggere siden årsskiftet 2018-2019. I nedgangen lå det et fødselsunderskudd på 13 personer, en netto utvandring på 5 person og en netto innenlandsk utflytting på 19 personer. Kommunene hadde en økning på 6 innbyggere i 2018, men en samlet nedgang på 65 i 2017. I inneværende år har det vært en nedgang på 6 innbyggere i 1. kvartal, men en økning på 3 innbyggere i 2. kvartal. Snåsa har en betydelig samisk befolkningsgruppe. Ved valget i 2019 var 63 innbyggere i kommunen

¹ Store Norske Leksikon
2020

innmeldt i Sametingets valgmanntall. Andelen av befolkningen i kommunen med innvandrerbakgrunn er 7,0 %².

Diagrammet viser antall personer i ulike aldersgrupper i kommunen, fordelt på menn og kvinner ved inngangen til 2020. SSB sin befolkningsframskriving fra 2020³ viser en forventet folkemengde på 1 902 i 2030 og 1 829 i 2040. Dette er langt lavere enn i prognosen fra 2018. Forsørgerbyrden for eldre (antallet over 64 år relativt til antallet 20-64 år) er i 2020 på 0,46 og den forventes å øke til 0,80 i 2050. Tilsvarende tall for landet som helhet var hhv. 0,30 og 0,51.

Aldersfordeling per 1. januar 2020

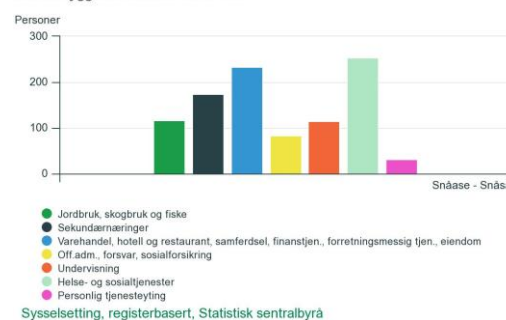

2.2 Bo- og arbeidsmarked

Kommunen utgjør sammen med kommunene Grong og Høylandet Grong BA-region. I 2019 var det 786 sysselsatte personer med arbeidssted i kommunen. Av disse var 687 bosatt i kommunen, 42 bosatt i tidligere Steinkjer, 11 i Røyrvik, 6 i Trondheim, 6 i Lierne og 5 i Grong. Av de 1 021 sysselsatte som var bosatt i kommunen, var det 90 som pendlet til Steinkjer, 65 til Grong, 37 til Trondheim, 18 til Namsos, 17 til Overhalla og 14 til Oslo. Arbeidsplassdekningen⁴ i kommunen var samme år på 77,0 %.

Diagrammet over viser hva innbyggerne i kommunen arbeidet med ved inngangen til 2020. Andelen sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak utgjør 56,0 % av de sysselsatte i kommunen (beregnet 2018). Landsgjennomsnittet lå på 68,0 %. Reindrift er en sentral samisk arbeidsplass. I tillegg er mange med samisk bakgrunn sysselsatt i tilknytning til Saemien Sijte, kommunens «Enhet for samisk språk og kultur» med Gielem nastedh (samisk språksenter), Åarjelsaemiej skuvle, Suaja maanagierte og andre kommunale tjenester.

Hva innbyggerne arbeider med, 2019

Av kommunens befolkning over 16 år er det 47,6 % (37,1 % i landet) som har fullført videregående skole, 1,8 % (3,0) som har fagskole, 21,5 % (24,3) som har 4-årig høyere utdanning og 5,2 % (10,3) som har høyere utdanning på mer enn 4 år.

Sentrale nøkkeltall	2020	Landet 2020
Helt arbeidsledige i pst. av arbeidsstyrken per 30.09 (antall i parentes) ^{NAV}	1,6 (17)	3,7
Mottakere av uføretrygd i pst. av befolkningen 18-67 år per 30.06 (antall i parentes) ^{NAV}	15,1 (180)	10,5
Lønnstakere med legemeldt sykefravær i pst. av arbeidstakere i alt per 30.06 (antall i parentes) ^{SSB}	6,8 (58)	5,7

² Innvandrere omfatter førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn og andregenerasjonsinnvandrere.

³ MMMM-alternativet (middels nasjonal fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og innvandring)

⁴ Sysselsatte som arbeider i kommunen som andel av sysselsatte som bor i kommunen.

3 Fylkesmannens hovedbilde av kommunen

Denne delen gjengir Fylkesmannen i Trøndelag sitt hovedbilde av kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder i kapittel 4.

Fylkesmannens bilde av kommunen	
	<p>Snåsa er en kommune i Trøndelag som er geografisk knyttet til Innherred. Det interkommunale samarbeidet for Snåsa kommune har tradisjonelt gått i to retninger – mot Indre Namdal i nord og Inn-Trøndelag kommunene i sør. Snåsa kommune har på enkeltområder utstrakt samarbeid i begge retninger. Samarbeidet mot nord var formalisert gjennom den gang Indre Namdal. Kommunen har også utstrakt tjenestesamarbeid og politisk samhandling med kommunene sørover. Fra 1.1.2021 overføres alt interkommunalt tjenestesamarbeid med kommunene i Inntrøndelag.</p>
	<p>Snåsa er forvaltningskommune for samisk språk, kommunen har samisk skole og samisk barnehage. Som den første kommunen i sørsamisk område har Snåsa nylig vedtatt en samisk språkplan. Kommunen huser Saemien Sijte med blant annet deler av reindriftsavdelinga til Fylkesmannen og Sametinget, sameradio og sørsamisk prest. Gïelem nastedh ble en fast virksomhet i Snåsa kommune fra 1. januar 2011. Enheten og Snåsen tjelte skal fremme, vitalisere og synliggjøre sørsamisk språk og kultur i Snåsa, Trøndelag og hele det sørsamiske området. At Snåsa er forvaltningskommune for sørsamisk språk ble også berørt i utredninger og i intensjonsplanen om sammenslåing, og det ble avklart med KMD om at en eventuelt ny sammenslått kommune kan få status som forvaltningskommune uten å måtte gjennomgå en ny søknadsrunde.</p> <p>Selv om kommunen ikke har oppdaterte kommuneplaner og et lite planmiljø gjør som gjør at forutsigbarheten for reindriftsnæringen blir dårlig, er det få arealbrukskonflikter og dispensasjonssaker i kommunen. Ut fra det får kommunen grønt i forhold til reindrift. Selv om planverket er gammelt, er det også på alle områder svært få dispensasjoner og innsigelser til planer på høring viser at kommunen har stor lojalitet til og er tro til kommuneplanen som overordnet styringsverktøy.</p>
	<p>Kommunen har utfordringer på flere områder. Overordnet planverk, som kommuneplanens samfunnsdel (2005-2015) og arealdel (2006) er utdatert, og bør revideres for å være i forkant av utviklingen og sikre forutsigbarhet og at ambisjonene i kommuneplanens samfunnsdel konkretiseres gjennom tiltak i kommuneplanens handlingsdel og i økonomiplanen. Kommunen bør også utarbeide mål og plan for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, samt at helhetlig ROS revideres.</p> <p>Kommunene har manglende ressurser innenfor miljø og vannforvaltning, og innenfor klima og miljøområdet pekes det på høy risiko; som skyldes bl. annet manglende deltagelse i klimasats, og grunnforurensning mangler mht overvåking av vannforekomster.</p>

	På tjenestesiden pekes det på spesielle utfordringer både innen barnevern og barnehage. Kommunen har også en høy andel unge uføre, og det er viktig med samhandling med NAV og andre aktører denne utfordringen.
	Med bakgrunn i de mest sentrale nøkkeltallene for kommuneøkonomi, vurderes kommunens økonomiske stilling som middels. For å styrke nåværende handlingsrom og bærekraft, er det viktig at kommunen følger endringer i demografi og rammebetingelser nøye for å kunne gjøre nødvendige tiltak i tide. Kommunen er også sårbar med hensyn til kapasitet og kompetanse, og svært avhengig av tjenestesamarbeid på flere områder. Styring og forvaltning av dette er viktig. Lav aldersbæreevne og høy andel helsefagarbeidere over 55 år, samt økte krav til fremtidens omsorgstjenester krever omstilling for å sikre bærekraft.
Fylkesmannens inntrykk av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder	
3 Rød	Områdene <i>klima og miljø, barnehage og barnevern</i> (interkommunal tjeneste) anses som svake med hensyn til kvalitet, sårbarhet og bærekraft. Det er indikasjoner på betydelige avvik eller høy risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis.
10 Gul	Områdene <i>kommunal planlegging, kommunal økonomi, samfunnssikkerhet og beredskap, folkehelse, omsorgstjenestene, kommunehelsetjenesten, integrering og bosetting, grunnskole, sosialtjenesten</i> og <i>landbruk</i> anses som middels med hensyn til kvalitet, sårbarhet og bærekraft. Det er indikasjoner på mindre avvik eller middels risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis.
1 Grønn	Området <i>reindrift</i> anses som gode med hensyn til kvalitet, sårbarhet og bærekraft. Det er ikke indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis.
Dialogtema	
<p>1. Bærekraft og kommunen som samfunnsutvikler <i>Forvaltning av areal og naturressurser med gode og oppdaterte planverk er viktig for utvikling i samfunnsutviklerrollen, og gjennom planprosesser bidra til å sikre lokaldemokrati og god dialog med interessenter.</i></p> <p>Snåsa er en stor kommune arealmessig, landbruk og reindrift er viktig for Snåsa, og de er en av de største skogkommunene i fylket. Det er store utmarksarealer, inkludert mye vernet areal. Alder på kommuneplanens areal- og samfunnsdel tilsier at overordna planverktøy er utdatert og tar ikke nødvendigvis opp i seg fremtidige utfordringer og strategier for Snåsasamfunnet. Ferdigstilling av kommunal planstrategi skal foretas innen utgangen av oktober 2020.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hva er status for kommunal planstrategi og hvilke planer har kommunen for rullering av kommuneplanens samfunns- og arealdel? 2. Hvilke forventninger har kommunen til prosjektet «økt verdiskaping i landbruket?» 3. Hvordan vil kommunen følge opp skogbruksplanene når disse leveres? 4. Hvordan ivaretas klima og miljøinteresser, herunder karlegging av naturverdier og overvåking av vannforekomster? 5. Hvordan involveres ulike aktører i planprosesser? 	

2. Samisk forvaltningsområdet

Fylkesmannen har et særlig ansvar for oppfølging av 2 forvaltningsområder knyttet til den samiske befolkningsgruppen i kommunen; språkopplæring i barnehage og grunnskole og arealforvaltning som ivaretar reindriften.

Fylkesmannen skal også påse at de samiske innbyggernes behov for/krav om likeverdige tjenestetilbud innen omsorg og helse ivaretas av kommunen. I tillegg skal fylkesmannen i dialog med kommunene bidra til bevisstgjøring om det ansvar offentlige myndigheter har når det gjelder folkerettens regler om urfolk.

1. Hvordan vil kommunen arbeide for at samiske innbyggere generelt og reindriftsutøverne spesielt gis anledning til medvirkning i kommuneplanarbeidet?
2. Hvordan ivaretas samisk språk i skole og barnehage?
3. Hvordan ivaretas samiske interesser i forhold til helse- og omsorgstjenester?
4. Ser kommunen utfordringer knyttet til status som forvaltningskommune og som en sentral sørsamisk kommune, som fylkesmannen bør være spesielt oppmerksom på?

3. Sikre innbyggere likeverdige tjenester

I kommunereformprosessen valgte Snåsa å fortsatt bestå som egen kommune, og med det ivareta alle kommunens roller, både som tjenesteprodusent, myndighetsforvalter, samfunnsutvikler og som demokratisk arena. En stor del av kommunes oppgaver og tjenester i dag løses gjennom interkommunalt samarbeid.

Hvilke muligheter og utfordringer ser kommunen med interkommunalt samarbeid i så mange tjenesteområder? Hva er status og videre strategi? Hvordan styres dette?

1. Hvordan sikres det at barn får forsvarlige barneverntjenester og hvilke forberedelser gjøres knyttet til oppvekstreformen/barnevernsreformen?
2. Hvordan er samarbeidet med NAV?
3. Hvordan er samhandlingen med NAV og andre aktører i forhold til unge uføre?
4. Hvilke planer har kommunen innen helse- og omsorgssektoren for å sikre tilstrekkelig kapasitet, kompetanse og kvalitet?
5. Hvilke planer har kommunen innen skole- og barnehagesektoren for å sikre tilstrekkelig kapasitet, kompetanse og kvalitet og hva gjør kommunen for å følge opp barnehageeiere som ikke oppfyller barnehagenormen og bemanningsnormen?

4 Fylkesmannens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

Denne delen gjengir Fylkesmannen i Trøndelag sitt inntrykk av kommunen som tjenesteyter eller forvalter på enkeltområder, herunder styrker og svakheter, utfordringsbilde og handlingsrom, sett opp mot statlige forventninger, politikk og Fylkesmannens kjennskap til kommunen.

4.1 Kommunal planlegging

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Oppfølging av nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, vedtatt 14. mai 2019. • Avveininger ut fra hensyn til samordnet areal- og transportplanlegging, barn- og unge, produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk, herunder beiteressursene, naturmangfold/naturverdier, landskap, friluftsliv og strandsoneforvaltning. • Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019
Dispensasjoner fra plan (antall)	4	6	IA
Reguleringsplaner vedtatt (antall)	2	1	IA
Kommuneplanens arealdel sist vedtatt (årstall)	IA	2006	IA
Kommuneplanens samfunnsdel sist vedtatt (årstall)	IA	2005	IA
Fylkesmannens bilde av området			
	Lav aktivitet på planområdet og relativt få dispensasjoner. Kommuneplanens samfunnsdel (2005-2015) og arealdel (2006).		
	Svært få dispensasjoner og innsigelser til planer på høring viser at kommunen har stor lojalitet til og er tro til kommuneplanen, selv om		
	Lite fagmiljø som vurderes å være sårbart, samtidig er aktiviteten på plan svært liten.		
	For å være i forkant av utviklingen og sikre forutsigbarhet kan kommunen igangsette revisjon av overordna planverk og derigjennom sikre at ambisjonene i kommuneplanens samfunnsdel konkretiseres gjennom tiltak i kommuneplanens handlingsdel og i økonomiplanen.		
 Gul	Alder på kommuneplanens areal- og samfunnsdel tilsier at overordnet planverktøy er utdatert og ikke nødvendigvis tar opp i seg fremtidige utfordringer og strategier for Snåsasamfunnet.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ferdigstillelse av kommunal planstrategi skal foretas innen utgangen av oktober 2020. Er arbeidet igangsatt? 2. Overordna planverktøy er relativt gammelt. Planer for rullering av kommuneplanens samfunns- og arealdel? 			

4.2 Kommunal økonomi

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Økonomisk handlingsrom og bærekraft. Økonomistyring. 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019 ¹
Netto driftsresultat i pst. av brutto driftsinntekter	-3,5	2,3	1,5
Arbeidskapital ² i pst. av brutto driftsinntekter	10,2	17,9	20,6
Netto renteesponering i pst. av brutto driftsinntekter	49,2	54,1	48,0
Fri egenkapital drift i pst. av brutto driftsinntekter	9,2	10,3	12,0
Skatt i pst. av landsgjennomsnittet	66,9	67,2	100
1) Landet uten Oslo 2) Ekskl. premieavvik			
Fylkesmannens bilde av området			
	I inntektssystemet for 2021 er kommunens utgiftsbehov beregnet til å være 28,2 % høyere enn gjennomsnittskommunen (26,8 % i 2020). Kommunen har innført eiendomsskatt, både i områder utbygd på byvis og på næringseiendom, kraftanlegg/-nett, vindkraftverk og petroleumsanlegg. Den generelle eiendomsskattesatsen er for 2020 satt til 7,0 promille. Årsregnskapet for 2019 viste 150,2 mill. kr fordelt til drift og et mindreforbruk på 8,7 mill. kr. Kommunen har vært registrert i ROBEK 2 ganger og i totalt ca 3,5 år, siste gang i 2005. Det er ingen forbehold eller merknader i konklusjon om hverken regnskapet eller budsjettet i revisors beretning til årsregnskapet for 2019. Snåsa har lavest skatteinntekt per innbygger i prosent av landsgjennomsnittet i Trøndelag		
	God økonomisk balanse i 2 av siste 3 år (netto driftsresultat) God og stabil andel fri egenkapital siste 3 år (økonomisk buffer) Styrket arbeidskapital siste år (likviditet)		
	Økende gjeld og renteesponering siste 3 år Forholdsvis liten økonomi som kan være sårbar for bl.a. endringer i tjenestebehov.		
	SSB sin befolkningsprognose viser at trenden med befolkningsnedgang gjennom flere år vil fortsette. I tillegg vil kommunen i årene som kommer oppleve en store endringer i demografien med en betydelig økning i andelen eldre. Dette vil i årene som kommer sette kommunens økonomiske handlingsrom og bærekraft under press. I den sammenheng er det er også viktig å ta med seg at merskatteinntektene de siste årene har bidratt sterkt til en styrket bunnlinje i kommunesektoren.		
 Gul	Med bakgrunn i de mest sentrale nøkkeltallene for kommuneøkonomi, vurderes kommunens økonomiske stilling som middels. For å styrke nåværende handlingsrom og bærekraft, er det viktig at kommunen følger endringer i demografi og rammebetingelser nøye for å kunne gjøre nødvendige tiltak i tide.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Hvordan vil kommunen arbeide framover for å ha god økonomiske bærekraft? Hvilke tiltak vil kommunen iverksette for møte utfordringer knyttet til demografi? 			

4.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Fokusområder												
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha mål og plan for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) skal være revidert i løpet av de siste 4 år Overordnet beredskapsplan skal være revidert i løpet av siste år Skal ha gjennomført eller deltatt på øvelse i løpet av siste 2 år Helhetsbilde basert på DSB kommuneundersøkelse 2020, samt vurdering etter tilsyn mv. 												
Sentrale nøkkeltall	2020	Landet 2020										
Helhetlig ROS-analyse sist revidert (årstall)	2016	IA										
Overordnet beredskapsplan sist revidert (årstall)	2020	IA										
Beredskapsøvelse sist gjennomført (årstall)	2019	IA										
Helhetsbilde basert på kommuneundersøkelsen (maks 37 poeng)	29,5	IA										
Fylkesmannens bilde av området												
i	<p>Fylkesmannen i Trøndelag har utviklet en beredskapstrapp basert på utvalgte spørsmål fra kommunens besvarelser på DSB's årlige kommuneundersøkelse, samt Fylkesmannens kjennskap til kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. Snåsa kommune sin plassering i trappa går fram av figuren til høyre.</p>	<table border="1"> <caption>Snåsa's score in the preparedness ladder</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Score Range</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Snåsa 2019</td> <td>12-24</td> </tr> <tr> <td>Snåsa 2017</td> <td>24,5-28</td> </tr> <tr> <td>Snåsa 2018</td> <td>28,5-32</td> </tr> <tr> <td>Snåsa 2020</td> <td>32,5-36</td> </tr> </tbody> </table>	År	Score Range	Snåsa 2019	12-24	Snåsa 2017	24,5-28	Snåsa 2018	28,5-32	Snåsa 2020	32,5-36
År	Score Range											
Snåsa 2019	12-24											
Snåsa 2017	24,5-28											
Snåsa 2018	28,5-32											
Snåsa 2020	32,5-36											
+	<p>Selv om Snåsa jobber jevnt og trutt med samfunnssikkerhet og beredskap har dette området fått veldig fokus gjennom den pågående koronapandemien i 2020. Snåsa har avsatt ressurs for beredskapskoordinator og har en oppdatert beredskapsplan.</p>											
!	<p>For å sikre det helhetlige og systematiske arbeidet i kommunen bør kommunen utarbeide og forankre mål for, og plan for oppfølging av samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet. Snåsa kommune har en ROS-analyse fra 2016. Denne bør revideres innen utgangen av 2020. Vi anbefaler at kommunalt beredskapsråd involveres i dette arbeidet. Det bør også sikres at samfunnssikkerhet og beredskap er integrert i kommunens øvrige planverk.</p>											
↗	<p>Samfunnssikkerhet og beredskap bør integreres i alt overordnet planverk. Overordnet planverk skal være grunnlag for detaljplanlegging og samfunnssikkerhet og beredskap skal vises som en rød tråd gjennom all kommunal planlegging</p>											
● Gul	<p>Snåsa har forbedringspunkter innenfor området samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunen bør utarbeide mål og en plan for oppfølging av arbeidet med samfunns-sikkerhet og beredskap. Mål og plan bør forankres i kommunestyret. ROS-analyse skal etter forskrift om kommunal beredskapsplikt oppdateres hvert 4. år eller ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet. Snåsa bør således revidere sin ROS-analyse i løpet av 2020.</p>											
Sentrale tema												
<ol style="list-style-type: none"> Plan for fastsetting av mål og plan for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap Plan for revisjon av helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse. 												

4.4 Folkehelse

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Kommunens fokus på folkehelse skal gjenspeiles i all planlegging. Det skal jobbes aktivt med å redusere sosiale ulikheter i helse. Satse på forebyggende tilbud med fokus på deltakelse, aktivitet og mestring. Psykisk helse og forebyggende rusarbeid skal være inkludert som en likeverdig del i folkehelsearbeidet. 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019
Mottakere av uføreytelser 18-44 år, gj.snitt siste 3 år, 2016-2018 (%)	4.4	4.6	2.9
Andel ungdomsskoleelever som er fornøyd med helsa (%) ¹	79.3		70.6
Overvekt inkludert fedme ved sesjon/17 år, gj. snitt 4 år, 2016-2019 (%)	29	25	22
Kilde: FHI 1) Kilde: Ungdata-undersøkelsen			
Fylkesmannens bilde av området			
	Forvaltningsrevisjon av folkehelseområdet i 2019 beskrev behov for bedre integrering av folkehelsearbeidet i samfunnsdelen av kommuneplanen.		
	Er med i program for folkehelse med prosjektet «Snåsa flerbruksarena» med målgruppe 0-100 år.		
	Oversiktsdokumentet er ikke oppdatert etter 2016, og er heller ikke kjent at kommunen har utarbeidet ny planstrategien for valgperioden. Det anbefales at kommunen gjør løpende vurderinger av helsetilstanden skriftlig i oversiktsdokumentet i henhold til nasjonale føringer.		
	Kommunen må fortsette arbeidet med å bedre systematikken og integrere folkehelse i plansystemet.		
 Gul	Forutsetningen for et systematisk folkehelsearbeid er et oppdatert oversiktsdokument, og aktivt bruk av dette som grunnlag for planstrategi. Kommunen har en høy andel unge uføre.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Hvordan koordineres folkehelsearbeidet Oppdatering av oversiktsdokumentet Samhandling med NAV og andre aktører om utfordringen med unge uføre 			

4.5 Omsorgstjenestene

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen skal ha nødvendig kompetanse. • Kommunen tilpasser omsorgstjenestene til fremtidige behov. • Kommunen bruker planlegging som verktøy i sitt arbeid med omsorgstjenestene. 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/helseutd. (%)	74.1	78.5	77.5
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr)	37 520	37 880	28 772
Legetimer pr uke pr beboer i sykehjem (timer)	0.50	0.50	0.56
1) Landet uten Oslo			
Fylkesmannens bilde av området			
	Kommunen har handlingsplan og kompetanse- og rekrutteringsplan for helse og omsorgstjenesten. Kommunen har utarbeidet demensplan og det finnes aktivitetstilbud for eldre hvor også personer med demens kan få et tilrettelagt tilbud. Snåsa deltar i Læringsnettverket innen rus- og psykisk helsearbeid		
	Andel sykepleiere over 55 år er 17.6% mot landsgjennomsnittet som er 21.4%. Kommunen setter i gang prosjekt innen lindrende behandling.		
	Kommunen har en høy andel helsefagarbeidere som er over 55 år med 51.2 % mot landsgjennomsnitt 34.8 %. Aldersbæreevnen i 2040 er forventet å bli 1.6.		
	Kommunen må fortsette tjenesteutvikling for å møte fremtidens omsorgsbehov.		
 Gul	Lav aldersbæreevne og høy andel helsefagarbeidere over 55 år, samt økte krav til fremtidens omsorgstjenester krever omstilling for å sikre bærekraft.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Helhetlig plan for bærekraftig utvikling av omsorgstjenestene. 2. Rekruttere og beholde helsepersonell 3. Kompetanseutvikling 4. Bruk av velferdsteknologi. 			

4.6 Kommunehelsetjenesten

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha tilstrekkelig legedekning. Kommunen skal prioritere skolehelsetjeneste og helsestasjon. Kommunene skal ha koordinerende enhet. Kommunene skal gi helsetjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer. 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetj. per 10 000 innb. 0-20 år	115.2	117.6	44.5
Vaksinasjonsdekning MMR for 9 åringer ²	89.8	89.9	96.5
Årsverk med videreutd. i psykisk helse per 10 000 innb.	20.5	20.8	8.5
Antibiotika resepter per 1000 innb. 0-79 år per år (antall) ²	326	324	311
1) Landet uten Oslo 2) Kilde: FHI			
Fylkesmannens bilde av området			
	Kommunen deltar i Steinkjer interkommunale legevakt.		
	Kommunen har mange ledige listeplasser hos fastlege. Kommunen Prioriterer ressurser til arbeidet med psykisk helse og rus, samt helsestasjon og skolehelsetjenesten.		
	Vaksinasjonsdekningen er klart under nasjonalt måltall på 95%.		
	Økende krav til spesialisering i tjenestene gir større behov for fagpersonell med spesialisert kompetanse.		
 Gul	Vaksinasjonsdekningen er lav.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Vaksinasjonsdekning Tverrfaglig arbeid med habilitering- og rehabilitering 			

4.7 Sosialtjenesten

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • At de sosiale tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen • At unge som har eller har hatt tjenester fra barnevernet får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år (antall i parentes), av innbyggerne 20-66 år (%)	4,2 (48)	4,5 (51)	3,9 (109 845)
Andelen barn i familier som mottok sosialhjelp (antall i parentes), av barn totalt (%)	6,4 (28)	7,7 (33)	5,2 (58 735)
Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år (antall i parentes), av sosialhjelpsmottakere totalt (%)	18,5 (10)	14,4 (8)	20,7 (24 130)
1) Landet uten Oslo			
Fylkesmannens bilde av området			
	NAV Snåsa er en del av NAV Inn-Trøndelag, der Steinkjer er vertskommune. Kontoret er åpent 12.00 – 14.00 tre dager i uka. Det oppgis et telefonnummer som kan benyttes innenfor åpningstidene. Det har vært en svak økning fra 2018 til 2019 i antall barn i familier som mottok sosialhjelp. NAV Inn-Trøndelag v/Steinkjer kommune er innvilget tilskudd en stilling for å utvikle de sosiale tjenestene for flyktninger. Deltagende kommuner i vertskommunesamarbeidet blir invitert inn.		
	Rapportering på kvalifiseringsprogrammet viser at kommunene i vertskommunesamarbeidet ligger stabilt et høyt på antall deltagere. Dette tyder på at tjenesten, også for Snåsa, er tilgjengelig. Tjenesten økonomisk rådgivning synes også tilgjengelig, da antall saker med økonomisk rådgivning som ikke mottok sosialhjelp i Snåsa kommune er noe økende, fra 9 i 2018 og 12 i 2019.		
	Siden 2019 er det ikke registrert klagesaker fra Snåsa. Praksis i vertskommunen har betydning for vurdering av om det gis forsvarlige tjenester til innbyggerne i Snåsa. For NAV Inn-Trøndelag er stadfestelsesprosenten siden 2019 52% mot 69% i fylket ellers. Fylkesmannen har et åpent tilsyn ved NAV Inn-Trøndelag som gjelder forsvarlig praksis ved saksbehandling og vilkårssetting. Dette gir noe bekymring for om det gis forsvarlige tjenester og om kontoret har tilstrekkelig kompetanse i forvaltningen av sosialtjenesteloven.		
	Landsomfattende tilsyn i 2019 viste at mange kommuner svikter ungdommer som har hatt tiltak fra barnevernet, i overgangen til voksenlivet – og at det ofte svikter i overgangen og samarbeidet mellom barneverntjenesten og NAV. Kommunen oppfordres til å ettergå og etterspørre samhandling mellom aktuelle tjenester på dette området.		
 Gul	Fylkesmannens er bekymret over hvorvidt det gis forsvarlige tjenester i forvaltningen av sosialtjenesteloven, basert på praksis i vertskommunen og funn fra tilsyn.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Arbeid med å styrke kompetansen på sosialtjenesteloven og saksbehandling i vertskommunesamarbeidet 2. Samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV for ungdommer som har eller har hatt tiltak fra barneverntjenesten 			

4.8 Bosetting, kvalifisering og integrering

Fokusområder		
<ul style="list-style-type: none"> • Godt tilpassede tilbud for barn, unge og voksne innenfor norsk som andrespråk • Arbeids- og utdanningsrettet kvalifisering av nyankomne innvandrere • Gode arenaer for hverdagsintegrering 		
Sentrale nøkkeltall	2018	Landet 2018
Innvandrere i aldersgruppen 16-25 år (uten norskfødte med innvandrerbakgrunn) som verken er i videregående opplæring eller har fullført og bestått den (%)	76,5	35,1
Andel personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt	52,5	63,1
Personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt (%-andel blant alle med innvandrerbakgrunn)	43,5	27,5
<i>Kilde: IMDi.no. Personer med innvandrerbakgrunn omfatter både arbeidsinnvandrere, familieinnvandrede og flyktninger. For prosentvis fordeling mellom disse gruppene</i>		
Fylkesmannens bilde av området		
	Snåsa kommune bosatte de siste flyktningene i 2018 og har noen få personer i introduksjonsprogrammet i dag. Andelen personer med innvandrerbakgrunn i kommunen utgjør om lag 7 prosent (fylkessnittet 12,7 %).	
	(Vi mangler data innenfor flere indikatorer, bl.a. barnehagedeltakelse for barn med innvandrerbakgrunn og resultater etter gjennomført grunnskole (grunnskolepoeng).)	
	I aldersgruppen 16 – 25 er det ifølge statistikk fra IMDi en svært høy andel unge med innvandrerbakgrunn som ikke er i videregående opplæring eller har fullført den (76,5 %). - Andelen personer med innvandrerbakgrunn som bor i husholdninger med lavinntekt er en god del høyere enn for gjennomsnittet i landet.	
	Grunnleggende kvalifisering av personer med innvandrerbakgrunn er viktig for å forbygge utenforskap og avhengighet av offentlige ytelser på sikt. Norskopplæring og grunnskoleopplæring er viktig tiltak her. For noen kan kvalifiseringsprogrammet (KVP) være et tiltak som gir grunnlag for overgang til arbeid.	
 Gul	Statistikken viser verdier over gjennomsnitt på flere indikatorer som beskriver tilknytning til arbeidsmarkedet og yrkesrettet kvalifisering hos personer med innvandrerbakgrunn.	
Sentrale tema		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Oppfølging og kvalifiserende tilbud til unge med innvandrerbakgrunn som ikke har fullført/bestått videregående opplæring og som ikke er i videregående opplæring. 2. Tilbud om grunnleggende kvalifisering for personer med innvandrerbakgrunn som er i lavinntektsgruppen. 		

4.9 Barnehage

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Barnehager med høy kvalitet som ivaretar barnas behov for omsorg og lek, og fremmer læring og danning. • Et tilgjengelig barnehagetilbud for alle barn. 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019
Barnehagedekning: Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (%)	98-100	98-100	92
Pedagognorm: Andel barnehager som oppfyller pedagognormen uten dispensasjon (%)	25	25	64
Bemanningsnorm: Andel barnehager som oppfyller bemanningsnormen (%)	-	75	94
Antall dispensasjon fra utdanningskravet (styrer og pedagogisk leder)	1	1	1 685
<i>Kilder: Barnehagefakta.no, BASIL, Kommunestatistikken (FMTL), UDir</i>			
Fylkesmannens bilde av området			
	Snåasen tittelte/Snåsa kommune har 5 barnehager, 3 kommunale og 2 private. Det er en familiebarnehage og en samisk barnehage. Det er 110 barn i barnehagene, 47 barn 0-2 år og 63 barn 3-5 år. Andel barne- og ungdomsarbeidere er på landssnittet, ca. 20%. Andel menn i barnehage er 10 %, som landsgjennomsnitt. 10 % av barna er minoritetsspråklige. Barnehagene i Snåsa deltar i kompetanseutvikling i regionalt nettverk for Indre Namdal.		
	Andel ansatte med barnehagelærerutdanning totalt i kommunen er 44 %, over landsgjennomsnittet. UDir's foreldreundersøkelse viser en fornøydhet på 4,6 av 5, litt over nasjonalt snitt. Kommunen har et samisk barnehagetilbud, Suaja maanagierte. Det er en økning i antall barn i Suaja.		
	Flesteparten av barnehagene oppfyller ikke pedagognormen per 15.12.2019. En barnehage oppfyller normen med dispensasjon fra utdanningskravet. En barnehage oppfyller ikke bemanningsnormen. To tredeler av den spesialpedagogiske hjelpen utføres av assistent.		
	Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med barnehagemyndigheten fra 2018. Det ble avdekket flere regelverksbrudd. Tilsynet ble avsluttet sommeren 2020.		
 Rød	Etter en risiko- og sårbarhetsanalyse vurderer FM Snåsa kommune som rød. Det er spesielt kommunens ansvar for å påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk som er avgjørende for denne fargesettingen.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hva gjør kommunen for å følge opp barnehageeiere som ikke oppfyller pedagognormen og bemanningsnormen? 2. Hvilke erfaringer har kommunen med å bruke det systemet som kommunen utarbeidet i forbindelse med Fylkesmannens tilsyn? 			

4.10 Grunnskole

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Elever skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse. • Alle elever skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø. • Flere elever og lærlinger skal gjennomføre videregående opplæring. 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019
Nasjonale prøver 5. trinn, mestringsnivå 1, lesing	35,7	26,7	22,7
Nasjonale prøver 5. trinn, mestringsnivå 1, regning	25	35,3	23,5
Nasjonale prøver 8. trinn, mestringsnivå 1, lesing	7,7	22,2	9,9
Nasjonale prøver 8. trinn, mestringsnivå 1, regning	8,3	5,3	7,4
Mobbing, 7.trinn	1,3	1,8	1,3
Andel lærere som oppfyller kompetansekravet i norsk, matematikk og engelsk på ungdomstr. ²	100/75	100	73
1) Kilde: www.skoleporten.udir.no 2) Kilde: GSI *) Tall er unntatt offentlighet			
Fylkesmannens bilde av området			
	Snåsa kommune er sørsamisk forvaltningskommune. Kommunen har to skoler med 190 elever. Snåsa skole har 173 elever og Åarjel-Saemiej Skuvle har 17 elever. I skoleåret 2009/10 hadde de 266 elever. Snåsa Montessori skole har 66 elever, og i 2009/10 hadde skolen 32 elever. I hele kommunen har 34 elever opplæring i/på samisk fordelt på tre skoler. I skoleåret 2014/15 var tallet 21 elever.		
	Gode resultater i regning for NP for 8.trinn. I 2019 hadde Snåsa kommune 5,3% av elever på mestringsnivå 1 i regning. Utviklingen viser lave mobbetall for 10. trinn. Andel lærere som oppfyller kompetansekravene på ungdomstrinnet er 100%.		
	Høy andel elever på mestringsnivå 1 i lesing og regning på 5.trinn. Høy andel elever på mestringsnivå 1 i lesing på 8. trinn. Elevundersøkelsen for 7. trinn for siste skoleår viser høye mobbetall.		
	Snåsa kommune har i løpet av de siste årene hatt ganske stabile læringsresultater. Økende antall elever mottar opplæring i/på samisk.		
 Gul	Snåsa kommune har gode resultater for nasjonale prøver i regning for 8. trinn, men har utfordringer med resultatene for 5. trinn i alle prøver og over flere år. Kommunen har også utfordringer i mobbing på 7. trinn.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunen har utfordringer i lesing og regning på 5. trinn. 2. Framtidig samarbeidsretning på interkommunalt samarbeid på oppvekstområdet. 3. Kommunen har elever som får opplæring i/på sørsamisk og i nordsamisk. 4. Kommunens arbeid med elevenes medvirkning og at elevstemmen høres i skolens arbeid. 			

4.11 Barnevern – Indre Namdal barneverntjeneste

Fokusområder				
<ul style="list-style-type: none"> Barn skal ha rett hjelp til rett tid (forsvarlige tjenester) Kommunen må gjøre nødvendige forberedelser i forkant av kommende barnevernreform (ikrafttredelse 1.1.2022) Kommunen skal ha en forsvarlig akuttberedskap utenfor barneverntjenestens arbeidstid. 				
Sentrale nøkkeltall for Snåsa kommune		2018	2019	Landet 2019
Barn med melding ift. innbyggere 0-17 år (%)		0,9	3,8	4,6
Barn med undersøking ift. innbyggere 0-17 år (%)		1,6	3,4	4,8
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år (%)		2,7	2,3	3,8
1) Landet uten Oslo *) Tall kan ikke offentliggjøres				
Fylkesmannens bilde av området				
	Snåsa inngår i et interkommunalt samarbeid om barnevern (Indre Namdal barneverntjeneste), sammen med Grong, Namsskogan, Høylandet, Røyrvik og Lierne. Grong er vertskommune. Fra 1.1.2021 går Snåsa ut av nåværende interkommunale barneverntjeneste til Inn-Trøndelag barneverntjeneste			
	Kommuneledelsen har deltatt i dialogmøter som Fylkesmannen har gjennomført med Indre Namdal.			
	I forberedelse av barnevernreformen, er det nødvendig å planlegge hvordan man skal lykkes best mulig med det helhetlige forebyggende arbeidet. Det må avklares hvilke oppgaver og tjenester som skal ivaretas i kommunen, og når er det behov for tjenester fra barnevernet. Kommunene som inngår i Inn-Trøndelag barneverntjeneste fra 1.1.21, har ulik organisering, noe som kan være en utfordring med tanke på samarbeid mellom kommunale tjenester.			
	Det arbeides med å overføre oppgaver fra Indre Namdal til Inn-Trøndelag fra 1.1.21. Det er viktig at kommuneledelsen tar aktivt eierskap, og følger opp og etterspør kvalitet på tjenestene, også overfor den nye vertskommunen			
 Rød	Indre Namdal barneverntjeneste har i 2019 hatt utfordringer knyttet til bemanning og kapasitet, noe som har skapt utfordringer i å klare løse alle lovpålagte oppgaver. Fylkesmannen gjennomførte i september 2020 tilsyn (systemrevisjon) ved tjenesten, og hvor det blir påpekt lovbrudd (rapport foreligger ikke ennå). Også Inn-Trøndelag har i 2020 hatt utfordringer, særlig når det gjelder overholdelse av frister for undersøkelser etter barnevernloven.			
Sentrale tema				
<ol style="list-style-type: none"> Sikre tilstrekkelig tiltak, kompetanse og kvalitet i tjenesten, jf. Barnevernreformen Bruk og nytte av det etablerte læringsnettverket Sikre at barn får undersøkt sin omsorgssituasjon innenfor den lovpålagte fristen. 				

4.12 Klima og miljø

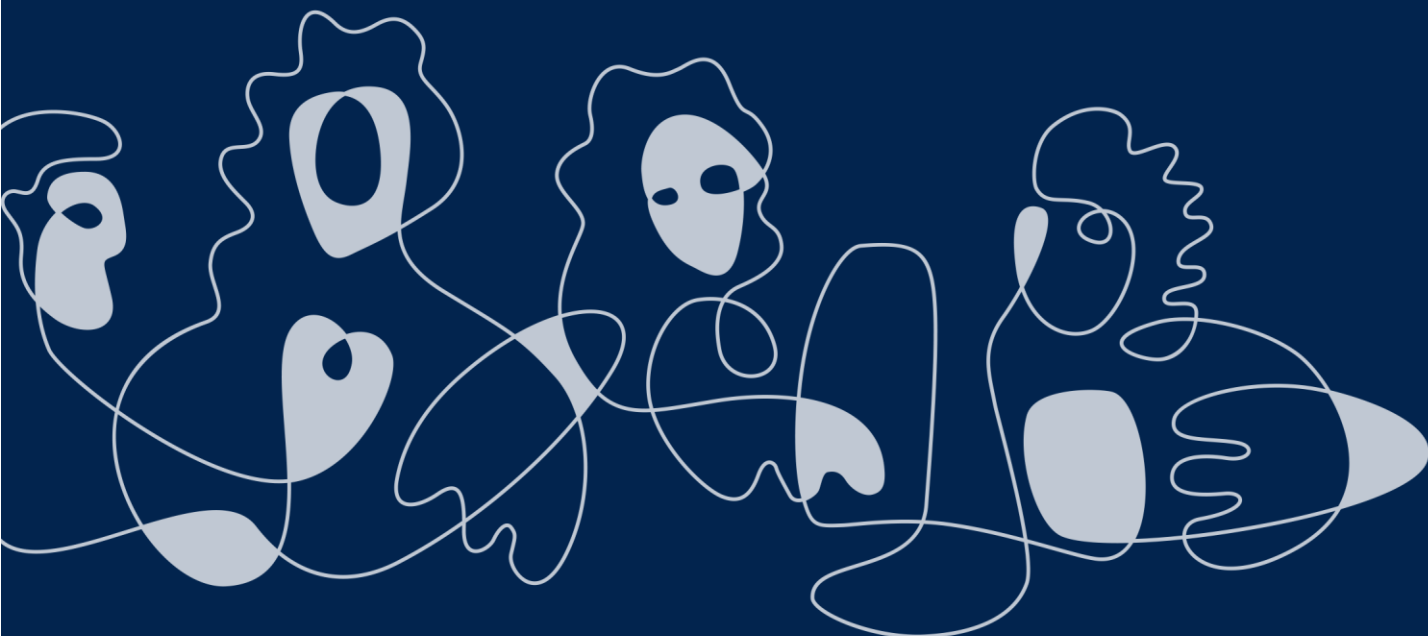
Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunene er gitt oppgaver og myndighet på hele klima- og miljøområdet, og kommunens oppfølging er avgjørende for å oppnå nasjonale miljømål. • Forvaltning av verneområder og store utmarksområder i kommunen. • Klimatilpasning og utslippskutt. • Behov for vannovervåking i kommunen (kunnskapsgrunnlag) • Kartlegging av naturmangfold i forb. med arealplanlegging i kommunen. • Avfallshåndtering, avløp og forurenset grunn 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2018
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt	84,1	84,1	41,1
Andel husholdningsavfall levert til materialgjenvinning, inkl. biologisk behandling	37,5	44,1	40,8
1) Landet uten Oslo			
Fylkesmannens bilde av området			
	Snåsa kommune har store utmarksarealer, inkl. mye vernet areal.		
	Kommunen har høy andel innbyggere tilknyttede avløpsanlegg der rensekrav er oppfylt, og har økende andel husholdningsavfall som går til materialgjenvinning. Kommunen har system for utsortering av matavfall.		
	Kommunen har lokal forvaltning av mindre verneområder.		
	Befolkningsnedgang gir utfordringer mht. tilgjengelige personellressurser på miljøområdet.		
 Rød	Kommunen vurderes til høy risiko, noe som skyldes bla. manglende deltagelse i klimasats, manglende lokal administrator i/oppdatering av databasen Grunnforurensning mangler mht. overvåking av vannforekomster samt manglende personellressurser innenfor miljø og vannforvaltning.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kartlegging av naturverdier i forb. med arealsaker. 2. Overvåking av vannforekomster i kommunen. 			

4.13 Landbruk

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Landbruk over hele landet. • Økt verdiskaping. • Bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser. • Aktiv bruk av skog i klimasammenheng. 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019
Foretak med melkekvote ¹	45		7 831
Planteindeks	4,6	5,0	5,3 ²
1) Kilde: Landbruksdirektoratet			
2) Gjennomsnitt Trøndelag			
Fylkesmannens bilde av området			
	Snåsa er en stor kommune arealmessig. Det er en av de største skogkommunene i fylket, mens jordbruket er omtrent middels stort i fylkessammenheng. Snåsa har også et betydelig innslag av reindrift. Landbruket er viktig for Snåsa, omtrent 14 prosent av all sysselsetting i kommunen skjer i innen primærnæringene. Melk er den største enkeltnæringen, med godt over halvparten av verdiskapingen. Som stor jord- og skogbrukskommune har Snåsa et stort antall forvaltningssaker.		
	Innenfor det tradisjonelle landbruket er aktiv setring blitt et kjennetegn de siste årene. Nye skogbruksplaner gir mulighet for systematisk arbeid med å utvikle skogbruket i kommunen.		
	Kommunen har stor skogbruksaktivitet og dermed mange lovpålagte kontroller. Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2004. Kommunedelplan for Snåsa sentrum ble vedtatt i mai 2000. Det er et stort behov for å oppdatere kommunens overordna planverk. Planverket skal sikre en helhetlig, overordna og langsiktig planlegging og en balansert utvikling hvor også hensynet til landbruket og landbrukets ressursgrunnlag veier tungt.		
	Pågående skogbruksplanprosjekt gir økt arbeidsbelastning. Positivt at det er inngått et samarbeid med Steinkjer og Inderøy om utviklingsprosjektet «Økt verdiskaping i landbruket».		
 Gul	Kommunen er stor og har et stort antall saker på jord- og skogområdet, som kan gi utfordringer med hensyn til kapasitet og robusthet. Ressurs på skogforvaltningen i kommunen er redusert fra 2018 til 2019. Fylkesmannen har ikke registrert at tilskuddskontroller NMSK i 2019 er gjennomført. På arealsiden er det få saker og få kontroverser, men planverket er ikke oppdatert. Kommunen har litt å gå på når det gjelder sin rolle i næringsutviklingsarbeid.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan vil kommunen følge opp skogbruksplanene når disse leveres? 2. Hvordan vil kommunen sikre gjennomføring av pålagte kontroller på skog? 3. Hvordan vil kommunen ta tak i arbeidet med overordnet planverk? 4. Hvilke forventninger har kommunen til prosjektet «Økt verdiskaping i landbruket»? 			

4.14 Reindrift

Fokusområder					
<ul style="list-style-type: none"> • Offentlige myndigheters ansvar når det gjelder Grunnloven § 108 og folkerettens regler om urfolk. • Reindriftens arealbehov skal ivaretas i alle planprosesser og reindriften skal sikres medvirkning. • Samordning av planlegging på tvers av kommune- og fylkesgrenser for å sikre reindriften sammenhengende bruksarealer. 					
Sentrale nøkkeltall	RBD¹ 2017²	RBD¹ 2018²	RBD¹ 2019²	Kommune 2019²	RBO³ 2019²
Antall siidaandeler	22	22	22	IA	39
Reintall, sluttstatus pr 31.03 (antall)	8750	8625	8709	IA	13818
Slakteuttak (kg)	83854	91201	89010	IA	125878
Reinbeiteareal totalt (km ²)	IA	IA	11716	2206(94 ⁴)	IA
<u>Særverdiområder</u> for reindriften (km ²)	IA	IA	IA	1243 (53 ⁴)	IA
Minimumsbeiter – seine vinterbeiter (km ²)	IA	IA	IA	520(22 ⁴)	IA
1) RBD – Skæhkere sijte, Låarte sijte og Tjåehkere sijte 2) Driftsårene 2016/17, 2017/18, 2018/19 3) RBO – Nord-Trøndelag reinbeiteområde 4) pst. av kommunens areal					
Fylkesmannens bilde av området					
	Tre sijter/reinbeitedistrikt har beitearealer i kommunen. Tjåehkere har vinterbeiter nord for Snåsavatnet, mens både Skæhkere og Låarte har deler av alle sesongbeiter, samt en del gjerdeanlegg, innenfor kommunens grenser. Mange reineiere bor i kommunen. Rovdyr er en stor utfordring for reindriften. De største arealkonfliktene kommer i forbindelse med hyttebygging. Enkelte år er det en del utfordringer knyttet til rein på innmark.				
	Det er i dag få konflikter mellom nye, store hytteutbygginger eller energiprosjekter, og reindriftens arealbruk. Det gis få dispensasjoner til utbygginger i utmark.				
	Kommunalt planarbeid er kommunens hovedverktøy når det gjelder å ivareta reindriftens arealbehov. Kommunen har et lite og sårbart planapparat og en gammel arealdel. Det gis mange dispensasjoner for bruk av snøscooter og det er opprettet flere rekreasjonsløyper for snøscooterkjøring.				
	Status som forvaltningskommune og et oppegående sørsamisk miljø kan brukes aktivt av kommunen for å sikre at reindriften gis medvirkning og medbestemmelse i arealforvaltningen. Dette forutsetter imidlertid at det kommunale planarbeidet styrkes vesentlig.				
 Grønn	Ikke oppdaterte kommuneplaner og et lite planmiljø gjør at forutsigbarheten for reindriftnæringen blir dårlig. På tross av dette er det få arealbrukskonflikter og dispensasjonssaker i kommunen. Ut fra det får kommunen grønt i forhold til reindrift.				
Sentrale tema					
1. Hvordan vil kommunen ivareta reindriftens arealinteresser og sikre at reindriften gis medvirkning og medbestemmelse i kommunalt planarbeid.					

FYLKESMANNEN I TRØNDELAG

Statens hus, Strandveien 38, Pb 2600, 7734 Steinkjer | fmtlpost@fylkesmannen.no | www.fylkesmannen.no/trondelag